

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം പിതരി സമ്പ്രവൃത്തേ തദനുശാസനേ വർത്തമാന
ആഗ്നീധ്രോ ജംബൂദ്വീപൗകസഃ പ്രജാ
ഔരസവദ്ധർമാവേക്ഷമാണഃ
പര്യഗോപായത് ॥ 1 ॥

സ ച കദാചിത്പിതൃലോകകാമഃ
സുരവരവനിതാക്രീഡാചലഭ്രാൺയാം
ഭഗവന്തം വിശ്വസൃജാം പതിമാഭ്യുതപരിചർയോപകരണ
ആത്മൈകാഗ്രേണ തപസ്ത്വാരാധയാംബഭൂവ ॥ 2 ॥

തദുപലഭ്യ ഭഗവാനാദിപുരുഷഃ സദസി ഗായന്തീം
പൂർവചിത്തിം നാമാപ്സരസമഭിയാപയാമാസ ॥ 3 ॥

സാ ച തദാശ്രമോപവനമതിരമണീയം വിവിധനിബിഡവിടപി -
വിടപനികരസംശ്ലിഷ്ടപുരടലതാരൂഢസ്ഥലവിഹംഗമമിമുനൈഃ
പ്രോച്യമാനശ്രുതിഭിഃ പ്രതിബോധ്യമാനസലിലകുക്കുട -
കാരണ്യവകലഹംസാദിഭിർവിചിത്രമുപകുജിതാമലജലാശയ -
കമലാകരമുപ ബഭ്രാമ ॥ 4 ॥

തസ്യാഃ സുലലിതഗമനപദവിൻയാസഗതിവിലാസായാശ്ചാനുപദം
 ഖണഖണായമാനരുചിരചരണാഭരണസ്വനമുപാകർണ്യ
 നരദേവകുമാരഃ സമാധിയോഗേനാമീലിതനയനനലിനമുകുല -
 യുഗലമീഷദ്രികചയ്യ വ്യചഷ്ട ॥ 5 ॥

താമേവാവിദുരേ മധുകരീമിവ സുമനസ ഉപജിഹ്വന്തീം
 ദിവീജമനുജമനോനയനാഘ്യാദദുഃഖൈർഗതിവിഹാരവ്രീഡാ -
 വിനയാവലോകസുസ്വരാക്ഷരാവയവൈർമനസി നൃണാം
 കുസുമായുധസ്യ വിദധതീം വിവരം നിജമുഖവിഗലിതാ -
 മൃതാസവസഹാസഭാഷണാമോദമദാസ്യമധുകര -
 നീകരോപരോധേന ദ്രുതപദവിൻയാസേന വൽഗുസ്സ്പന്ദനസ്തന -
 കലശകബരഭാരരശനാം ദേവീം തദവലോകനേന
 വിവൃതാവസരസ്യ ഭഗവതോ മകരധ്വജസ്യ വശമുപനീതോ
 ജഡവദിതി ഹോവാച ॥ 6 ॥

കാ ത്വം ചികീർഷസി ച കിം മുനിവർയ ശൈലേ
 മായാസി കാപി ഭഗവത്പരദേവതായാഃ |
 വിജ്ഞേ ബിഭർഷി ധനുഷീ സുഹൃദാത്മനോദ്ഭവേ
 കിം വാ മൃഗാൻമൃഗയസേ വിപിനേ പ്രമത്താൻ ॥ 7 ॥

ബാണാവിമൗ ഭഗവതഃ ശതപത്രപത്രൗ
 ശാന്താവപുംഖരുചിരാവതിതിഗമദന്തൗ |
 കസ്തൈ യുയുങ്ഷസി വനേ വിചരന്ന വിദ്മഃ
 ക്ഷേമായ നോ ജഡധിയാം തവ വിക്രമോദ്യസ്തു ॥ 8 ॥

ശിഷ്ടാ ഇമേ ഭഗവതഃ പരിതഃ പഠന്തി
 ഗായന്തി സാമ സരഹസ്യമജസ്രമീശം |
 യുഷ്മച്ഛിഖാവില്വലിതാഃ സുമനോദ്ഭിവൃഷ്ടീഃ
 സർവേ ഭജന്ത്യഷിഗണാ ഇവ വേദശാഖാഃ ॥ 9 ॥

വാചം പരം ചരണപഞ്ജരതിത്തിരീണാം

ബ്രഹ്മന്നരൂപമുഖരാം ശൃണവാമ തുഭ്യം |
ലബ്ധാ കദംബരൂപിരങ്കവിടങ്കബിംബേ
യസ്യാമലാതപരിധിഃ ക്വ ച വൽകലം തേ || 10 ||

കിം സംഭൃതം രൂപിരയോർദ്വിജ ശൃംഗയോസ്തേ
മധ്യേ കൃശോ വഹസി യത്ര ദൃശിഃ ശ്രിതാ മേ |
പങ്കോഽരുണഃ സുരഭിരാത്മവിഷാണ ഈദൃഗ്
യേനാശ്രമം സുഭഗ മേ സുരഭീകരോഷി || 11 ||

ലോകം പ്രദർശയ സുഹൃത്തമ താവകം മേ
യത്രത്യ ഇത്ഥമുരസാവയവാവപൂർവൗ |
അസ്ഥദ്വിധസ്യ മന ഉന്നയനൗ ബിഭർതി
ബഹുദ്ഭൃതം സ രസരാസസുധാദി വക്ത്രേ || 12 ||

കാ വാഽത്മവൃത്തിരദനാദ്ധവിരംഗ വാതി
വിഷ്ണോഃ കലാസ്യനിമിഷോൻമകരൗ ച കർണൗ |
ഉദ്വിഗമീനയുഗലം ദ്വിജപക്തിശോചി -
രാസന്നഭൃംഗനികരം സര ഇൻമുഖം തേ || 13 ||

യോഽസൗ ത്വയാ കരസരോജഹതഃ പതംഗോ
ദിക്ഷു ഭ്രമൻ ഭ്രമത ഏജയതേഽക്ഷിണീ മേ
മുക്തം ന തേ സ്ഥരസി വക്രജടാവരുഥം
കഷ്ടോഽനിലോ ഹരതി ലമ്പട ഏഷ നീവിം || 14 ||

രൂപം തപോധന തപശ്ചരതാം തപോഘ്നം
ഘൃതത്തു കേന തപസാ ഭവതോപലബ്ധം |
ചർതും തപോഽർഹസി മയാ സഹ മിത്ര മഹ്യം
കിം വാ പ്രസീദതി സ വൈ ഭവഭാവനോ മേ || 15 ||

ന ത്വാം ത്യജാമി ദധിതം ദ്വിജദേവദത്തം

യസ്മിൻമനോ ദൃഗപി നോ ന വിയാതി ലഗ്നം ।

മാം ചാരുശൃംഗ്യർഹസി നേതുമനുവ്രതം തേ

ചിത്തം യതഃ പ്രതിസരന്തു ശിവഃ സചിവഃ || 16 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ലലനാനുനയാതിവിശാരദോ ഗ്രാമ്യവൈദഗ്ദ്ധ്യയാ

പരിഭാഷയാ താം വിബുധവധൂം വിബുധമതിരധിസഭാ -

ജയാമാസ || 17 ||

സാ ച തതസ്തസ്യ വീരയുഗ്മപതേർബുദ്ധിശീലരുപവയഃ -

ശ്രിയൗദാർയേണ പരാക്ഷിപ്തമനാസ്തേന സഹായുതായുത -

പരിവത്സരോപലക്ഷണം കാലം ജംബുദ്വീപപതിനാ

ഭൗമസ്വർഗഭോഗാൻ ബുഭുജേ || 18 ||

തസ്യാമു ഹ വാ ആത്മജാൻ സ രാജവര ആഗ്നീധ്രോ

നാഭികിമ്പുരുഷഹരിവർഷേലാവൃതരമ്യകഹിരൺമയകുരു -

ഭദ്രാശ്വകേതുമാലസംജ്ഞാനവ പുത്രാനജനയത് || 19 ||

സാ സൂത്യാമ സുതാനവാനുവത്സരം ഗൃഹ ഏവാപഹായ

പൂർവചിത്തിർഭൂയ ഏവാജം ദേവമുപതസ്ഥേ || 20 ||

ആഗ്നീധ്രസുതാസ്തേ മാതുരനുഗ്രഹാദൗത്പത്തികേനൈവ

സംഹനനബലോപേതാഃ പിത്രാ വിഭക്താ ആത്മതുൽയനാമാനി

യഥാ ഭാഗം ജംബുദ്വീപവർഷാണി ബുഭുജുഃ || 21 ||

ആഗ്നീധ്രോ രാജാത്യപ്തഃ ക്രമാനാമപ്സരസമേവാനുദിന -

മധിമന്യമാനസ്തസ്യഃ സലോകതാം ശ്രുതിഭിരവാരുന്ധ

യത്ര പിതരോ മാദയന്തേ || 22 ||

സമ്പരേതേ പിതരി നവ ഭ്രാതരോ മേരുദുഹിത്യർമേരുദേവീം
പ്രതിരൂപാമുഗ്രദംഷ്ട്രീം ലതാം രമ്യാം ശ്യാമാം
നാരിം ഭദ്രാം ദേവവീതിമിതി സംജ്ഞാ നവോദവഹൻ || 23 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാർമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പഞ്ചമസ്കന്ധേ ആഗ്നീധ്രവർണനം നാമ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||